

АЛЕКСІЯ (від грец. *a* – ні та *lexis* – слово) – нездатність опанувати навички читання, зумовлена ураженням окремих відділів кори головного мозку.

Ураження потиличних ділянок кори головного мозку призводить до порушення зорового та оптико-просторового гнозису, внаслідок чого виникає **оптична А.**, що проявляється в нездатності впізнавати окремі літери (літеральна оптична А.) або цілі слова (вербальна, або симультанна, оптична А.).

При *літеральній оптичній А.* звертає на себе увагу невміння бачити чіткий зоровий образ букви, розрізняти графеми, схожі за написанням, що призводить до уподібнення та спрощення букв.

При *симультанній оптичній А.*, незважаючи на здатність правильно впізнавати усі букви в слові, його цілісне прочитування виявляється неможливим через виокремлення лише окремої частини, переважно кореневої.

Особливі труднощі при оптичній А. спостерігаються при читанні слів написаних від руки, коли літери об'єднані з'єднувальними лініями, що ускладнює виокремлення кожної з них та її специфічних елементів (мікрознаків); це призводить до втрати значення окремої букви.

Ураження скроневих ділянок може стати причиною порушення аналітико-синтетичної діяльності на рівні фонематичних процесів, унаслідок чого виникає **сенсорна А.**, що проявляється в нездатності зрозуміти зміст прочитаного через помилкову антиципацію. При сенсорній А. зорове впізнавання слів збережене, проте через порушення звукорозрізнення чітке сприймання звуко-буквеної будови слів, особливо малознайомих, відсутнє.

Ураження нижніх відділів премоторних і постцентральных ділянок кори головного мозку призводять до **моторної А.**, котра проявляється у вигляді значних труднощів при співвіднесенні букви з відповідним звуком, переключення з однієї літери на іншу, що, своєю чергою, ускладнює складо- та словоутворення.

Див. також Дислексія.

Лит.: 1. Лук'янюк В. Глумачний словник іншомовних слів, 2001-19 [Електронний ресурс] / Режим доступу до вид.: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Article=941&action=show>. 2. Цветкова Л. С. Введение в нейропсихологию и восстановительное обучение. – М. : МПСИ, 2000. – 148 с.

Ю. В. Рібцун